

Posudek oponenta na diplomovou práci Bc. Nikoly Horové „Krajní pravice jako problém Policie České republiky od roku 1989“

Práce má dvě hlavní části. V první (kapitola 2) je rozebrán pravicový extremismus, v druhé (kapitoly 3 a 4) pak reakce policie na pravicový extremismus. O významu tématu není pochyb. Autorka popisuje i historický vývoj od roku 1989.

Předností práce, je využití široké škály dat. Kromě vytěžení dosavadní literatury k tématu jde především o analýzu dokumentů a rozhovory. Text vypovídá o tom, že autorka k práci přistoupila zodpovědně, je zřejmé, že nejde o práci napsanou narychlo, ale je založena na rozsáhlém studiu materiálů.

Mou základní výtkou k práci je nedostatečný odstup od dat, zejména od dat „policejních“. Autorka představuje policejní dokumenty, reprodukuje co jí k tématu extremismu říkají lidé z Policie ČR, popisuje zákroky na demonstracích pravicových extremistů. Nejde mi o to, že by práce měla být k policii apriori kritická. Stačilo by její dokumenty a výpovědi sociologicky interpretovat. Jeden příklad toho co mám na mysli – ve výpovědích policistů, které autorka cituje, se několikrát vyskytují odkazy na dav a davové chování účastníků demonstrací (iracionalita a nezvladatelnost davu, výbuchy násilí na demonstracích). Zdá se že je to důležité pro to jak policisté vnímají účastníky demonstrací (asi nejen) pravicových extremistů. Zde byla příležitost zaměřit se právě na tento „policejní pohled“, popsat například více předpoklady o pravicových extremistech z kterých policie jako instituce i dotazovaní policisté jako jedinci vycházejí.

Drobnější komentáře ke konkrétním místům textu:

- na stránkách 23 a 24 autorka zmiňuje, jak se skupiny, které se staly součástí pravicové radikální/extremistické scény vnitřně diferencovaly a jak původně apolitické subkultury (především skinheads) se, alespoň částečně, politizovaly, jak se měnilo jejich politické sebeuvědomění „sebeuvědomovaly“. To je zajímavá část. Jen trochu škoda, že autorka nevyužívá práce, které popisují české skinheads jako subkulturu (mám na mysli především práci „Revolta stylem“).
- autorka uvádí: „Vývoj extremismu bude zmapován samostatně bez ohledu na policii, jelikož není natolik ovlivněn policií, jako je vývoj policie ovlivněn chováním extremistů“ (str. 8). To je podle mě diskutabilní tvrzení, extremismus jistě má kořeny

nezávislé na policii, ale jednání policie ho ovlivňuje, svými zásahy omezuje jednání extremistických skupin, zavádí ho do „illegality“.

- v práci je uvedeno: „Zájemci o vstup do jejich řad [míněno extremistických stran - MV] jsou především náctiletí a teenageři“ (str. 9). To je závažné tvrzení bez odkazu na zdroj.
- problematické je to, že se na několika místech práce, například na straně 15, rozliší levicový a pravicový extremismus, ale pak se toto rozlišování nedodrží a píše se prostě o extremismu, například „Mezi základní prvky extremismu patří mimo odmítání rovnosti s tím související vyzdvihování vlastního etnika, národu či rasy“ (str 15) – ale právě zde je potřeba rozlišit pravicový a levicový extremismus.
- na straně 25 je uvedeno: „S odstupem času jsou zřejmě nejaktivnější a nejvlivnější skupiny neonacistické scény ČR HammerskinsNation a Blood&Honour“ – to by mohlo budit dojem, že je zde popisována současnost, či nedávná minulost, ale jde spíše o devadesátá léta, což níže v práci zmiňuje i sama autorka
- v práci je uvedeno (strany 86-87) že vražda Tibora Berkyho v roce 1995 byla první „rasovou“ vraždou na území ČR po roce 1989. Už v roce 1993 došlo k vraždě Tibora Danihela v Písku. Je to detail, ale na druhou stranu, kolem písecké kauzy se tehdy strhla velká debata i díky tomu, že nejdříve soudy nebyla posouzena jako vražda a viníci dostali velmi nízké tresty.
- autorka uvádí, že dělnickou mládež (odnož DSSS) lze zařadit do šesté skupiny typologie pravicového extremismu (typologie je na str. 19), kde ale mají být skupiny, které „obhajují individualistické reformy, v jejichž rámci by se snížily daně a omezil stát“. Podle této části definice by do této kategorie zapadaly spíše strany „libertariánské“, které jako například Svobodní prosazují radikální redukci daní, sociálního systému atd. a nikoli DSSS

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze 10. 6. 2015

Martin Vávra